

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1237/2544

พนักงานอัยการประจำศาลแขวง

อุบลราชธานี

โจทก์ร่วม

นาง นริสา ศรีวะรมย์

นาง ธนาภรณ์หรือหนูจอนหรือหนูจวน กุ

จะพันธ์หรือศิลาเกษหรือบุญจง

โจทก์

โจทก์

โจทก์

จำเลย

ป.อ. มาตรา 137, 267

ขณะที่จำเลยจดทะเบียนสมรสกับ ส. ในวันที่ 10 สิงหาคม 2531 จำเลยไม่มีคู่สมรสเพราะ
จำเลยจดทะเบียนหย่ากับ ค. แล้วตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2515 จึงไม่เป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขการ
สมรสตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1452 การที่จำเลยไม่มีคู่สมรสอยู่ในขณะที่
จดทะเบียนสมรส แม้จำเลยจะอ้างว่าจำเลยเคยสมรสแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสก็มีผลอย่าง
เดียวกัน ว่าจำเลยไม่มีคู่สมรสในขณะที่จดทะเบียนสมรสกับ ส. นั่นเองการที่นายทะเบียน
จดทะเบียนสมรสให้จำเลยกับ ส. โดยเชื่อว่าจำเลยไม่เคยสมรสมาก่อนจึงไม่อาจทำให้ผู้อื่นหรือ
ประชาชนเสียหาย และไม่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน จำเลยจึงไม่มีความผิด
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 และมาตรา 267

โจทก์ฟ้องว่า เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2531 เวลากลางวันจำเลยได้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่
นางพักกรอง ศิริรมย์ เจ้าหน้าที่ปกครอง 3 และนายสุวิทย์ พุกกะเวส เจ้าพนักงานปกครอง 4
อำเภอวารินชำราบ ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานที่มีหน้าที่รับจดทะเบียนสมรสว่า "พยาน (จำเลย) เคยผ่าน
การสมรสแล้วกับนายคำหล้าหรือสิทธิชัย ศิลาเกษ มีบุตรด้วยกัน 1 คน คือ นายวุฒิ ศิลาเกษ แต่

"ไม่ได้จดทะเบียนสมรสกัน" ซึ่งความจริงแล้วจำเลยเคยจดทะเบียนสมรสกับนายคำหล้าหรือ สิทธิชัย ศิลาเกษ มาแล้ว เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2514 ณ สำนักทะเบียนอำเภอเขื่อนใน จังหวัด อุบลราชธานี การแจ้งข้อความอันเป็นเท็จดังกล่าวเป็นเหตุให้นางผกากรอง ศิริรัมย์ และนายสุวิทย์ พุกกะเวส หลงเชื่อว่าเป็นความจริง จึงได้จดทะเบียนอันเป็นเท็จลงในบันทึกให้ถ้อยคำและ ทะเบียนสมรส (คร 4) อันเป็นเอกสารราชการซึ่งมีวัตถุประสงค์ใช้เป็นพยานหลักฐาน อันเป็นการปฏิบัติกรตามหน้าที่ จึงได้จดทะเบียนสมรสให้จำเลยกับนายสาบุญจุง การกระทำของจำเลย ดังกล่าวน่าจะเกิดความเสียหายแก่นายสุวิทย์ พุกกะเวส นางผกากรอง ศิริรัมย์ นางนริสา ศรีวะ รมย์ผู้อื่นและประชาชน ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137, 267

จำเลยให้การปฏิเสธ

ระหว่างพิจารณา นางนริสา ศรีวะรมย์ ผู้เสียหาย ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วม ศาล ชั้นต้นอนุญาต

ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง

โจทก์อุทธรณ์ โดยอัยการพิเศษประจำเขต 3 ซึ่งอัยการสูงสุดได้มอบหมายรับรองให้ อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืน

โจทก์ฎีกา โดยอัยการสูงสุดรับรองให้ฎีกา

ศาล ฎีกาวินิจฉัยว่า "ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติ โดยที่คู่ความไม่ได้ฎีกาโต้แย้งว่า เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2514 จำเลยจดทะเบียนสมรสกับนายคำหล้าหรือสิทธิชัย ศิลาเกษ และได้จดทะเบียน หย่ากันเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2515 ตามสำเนาทะเบียนหย่าเอกสารหมายเลข 3 ต่อมาวันที่ 10 สิงหาคม 2531 จำเลยได้จดทะเบียนสมรสกับนายสา บุญจุง โดยแจ้งต่อนายทะเบียนซึ่งเป็นเจ้าพนักงานผู้กระทำตามหน้าที่ให้จดข้อความอัน เป็นเท็จในเอกสารราชการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ใช้ เป็นพยานหลักฐานว่าเคยสมรสแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส คดีมีปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยว่า การที่จำเลยแจ้งต่อนายทะเบียนว่าเคยสมรส แต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรส ทั้ง ๆ ที่ความจริงแล้ว จำเลยได้จดทะเบียนสมรสกับนายคำหล้าแต่ได้จดทะเบียนหย่ากัน แล้วเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม

2515 นั้น เป็นความผิดตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ความผิดฐานแจ้งความเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137 จะต้องปรากฏว่าการแจ้งความเท็จนั้น อาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ส่วนการแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 267 จะต้องปรากฏว่าการแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จนั้น ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน แต่ปรากฏว่าขณะที่จำเลยจดทะเบียนสมรสกับนายสา เมื่อวันที่ 10 สิงหาคม 2531 นั้น จำเลยไม่มีคู่สมรสอยู่ในขณะจดทะเบียนสมรส เพราะจำเลยจดทะเบียนหย่ากับนายคำห้ำแล้วตั้งแต่วันที่ 4 กรกฎาคม 2515 การจดทะเบียนสมรสของจำเลยกับนายสา จึงไม่เป็นการฝ่าฝืนเงื่อนไขการสมรส ตามที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1452 บัญญัติไว้ ดังนั้น เมื่อจำเลยไม่มีคู่สมรสอยู่ในขณะที่จดทะเบียนสมรส แม้จำเลยจะแจ้งต่อนายทะเบียนว่าจำเลยเคยสมรสแต่ไม่ได้จดทะเบียนสมรสก็ผล อย่างเดียวกันว่าจำเลยไม่มีคู่สมรสในขณะที่ยื่นจดทะเบียนสมรสกับนายสานั้นเอง การที่นายทะเบียนจดทะเบียนสมรสให้จำเลยกับนายสา โดยเชื่อว่าจำเลยไม่เคยสมรสมาก่อนจึงไม่อาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย และไม่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ที่ศาลล่างทั้งสองพิพากษามานั้น ศาลฎีกาเห็นฟ้องด้วยฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

พิพากษายืน

(สบ โชค สุขารมณ - ชูชาติ ศรีแสง - ชีระวัฒน์ ภัทรานวัช)